

Summary

A bifacial sidescraper together with several undeterminable artefacts were collected at the Moravany II site (Brno-Country District) in 'Kozí horka' field (Fig. 23).

Petr Šmacho

Nikolčice (okr. Břeclav)

„Vinohrady“; Nikolčice II.

Epiaurignacien. Sídliště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos, 1 ks dočasně u nálezce.

Lokalizace: WGS-84: 48.9844494N, 16.7506428E

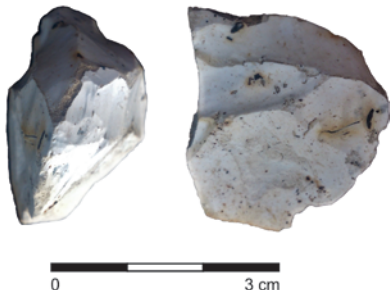
Na jaře 2022 vyzdvihl autor zprávy v poloze „Vinohrady“ silně patinované vysoké vyčnělé škrabadlo (obr. 24). Artefakt je velmi nápadně podobný škrabadlům-zobcům z epiaurignacké stanice Lhotka I „U Lesíka“, jejichž výskyt mimo tuto centrální stanici je ovšem dosti řídký.

O tři roky dříve zde pisatel našel dva kusy zlomků jader ze stejného materiálu a malé množství nepatinované neolitické štípané industrie bez výrazných typů.

Tato drobná lokalita byla objevena v roce 2009 P. Škrdlou a jeho spolupracovníky, kteří zde našli 11 kusů paleolitických artefaktů (Škrdla et al. 2010).

Literatura

Škrdla, P., Havlíček, F., Rychtaříková, T. 2010: Nikolčice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 51, 289–290.

Obr. 24. Nikolčice. Škrabadlo. Foto P. Šmacho.

Fig. 24. Nikolčice. An endscraper. Photo by P. Šmacho.

Summary

A nosed thick endscraper (Fig. 24) was discovered at the Nikolčice II site (Břeclav District) in 'Vinohrady' field.

Petr Šmacho

Ochoz u Brna (k. ú. Ochoz u Brna, okr. Brno-venkov) Jeskyň Švédův stůl.

Střední paleolit, magdalénien. Sídliště. Sonda. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2453742N, 16.7477453E

V roce 2022 pokračoval revizní výzkum překopávaných sedimentů (cf. Nejman et al. 2020; 2021), které jsou deponovány před jeskyní Švédův stůl v Moravském krasu. Tato deponie vznikla v průběhu předchozích archeologických výzkumů, během kterých byly vytěženy sedimenty po prozkoumání vyvezeny na haldu,

tvořící dnes plošinu před jeskyní. V roce 2022 byla položena sonda při severovýchodním okraji plošiny, ze které se podařilo vytěžít 3 m³ sedimentu (odpovídá 310 pytlům). Veškerý vykopaný sediment byl následně odtransportován a proplaven na sítěch o rozměru ok 2 x 2 mm. Sonda dosáhla hloubky 150 cm a na základě zdokumentovaného profilu (obr. 25) se opět potvrdilo, že svrchní část sedimentů (do hloubky cca 80 cm) je již značně homogenizovaná, což souvisí s jejím vícenásobným překopáním neprofesionálními archeology v 70.–80. letech 20. století (cf. Nejman et al. 2021, 179, obr. 12). Ve spodní části stratigrafie se pak nacházely pozůstatky původní haldy z výzkumu jeskyně prováděného B. Klímou (1962), které se projevovaly střídáním tenkých vrstev pleistocenních a holocenních sedimentů (obr. 25), silně promísených úlomky vápence. S vícenásobným překopáním svrchní části stratigrafie koreluje také nižší množství archeologických nálezů oproti sedimentům z původní haldy, které nebyly znovu překopány. Revizním výzkumem se podařilo získat především bohatou kolekci zvířecího osteologického materiálu (převážně pleistocenního stáří), ale rozšířen byl i dosavadní fond nálezů kamenné industrie a dalších typů artefaktů, jejichž typologická a chronologická analýza aktuálně stále probíhá. S ohledem na získané výsledky a stále aktuální možnost objevu antropologického materiálu (použitelného pro výzkum neandrtálské DNA) bude výzkum sedimentů před jeskyní Švédův stůl nadále pokračovat.

Literatura

Klíma, B. 1962: Die archäologische Erforschung der Höhle „Švédův Stůl“ in Mähren. In: R. Musil (ed.): *Die archäologische Erforschung der Höhle „Švédův stůl“ 1953–1955*. Anthropos 13, N. S. 5. Brno: Krajské nakladatelství v Brně, 7–96.

Nejman, L., Bortel, R., Johančík, R., Králík, M., Lengyel, M., Mlejnek, O., Nedomová, L., Škrdla, P., Vohryzek, S., Záhorák, V. 2021: Ochoz u Brna (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 62(1), 179.

Nejman, L., Hughes, P., Sullivan, M., Wright, D., Way, A. M., Skopal, N., Mlejnek, O., Škrdla, P., Lisá, L., Kmošek, M., Nývltová Fišáková, M., Králík, M., Neruda, P., Nerudová, Z., Přichystal, A. 2020: Preliminary report of the 2019 excavation at Švédův Stůl Cave in the Moravian Karst. *Přehled výzkumů* 61(1), 11–19. DOI: 10.47382/pv0611-01. Dostupné také z: http://pv.arub.avcr.cz/61_1_01.pdf.

Obr. 25. Ochoz u Brna, jeskyň Švédův stůl. Profil sondy. Foto a digitalizace J. Bartík.
Fig. 25. Ochoz u Brna, Švédův stůl Cave. A section of the test pit. Photo and digitalisation by J. Bartík.

Summary

A discard sediment pile in front of Švédův Stůl Cave (Moravian Karst) in Ochoz u Brna (Brno-Country District) was excavated by a test pit (Fig. 25) and wet sieved using 2 mm sieves. Previous excavations in this cave recovered archaeological material from different prehistoric periods including the Middle and Upper Palaeolithic. Important finds that were acquired from the discard pile in the summer of 2022 will be subject to further analyses including radiocarbon dating and aDNA.

Jaroslav Bartík, Petr Škrdla, Ondřej Mlejnek, Ladislav Nejman, Dominik Chlachula, Klára Augustinová, Eliáš Urban, Miroslav Králík, Martin Macků

Ondratice (okr. Prostějov)

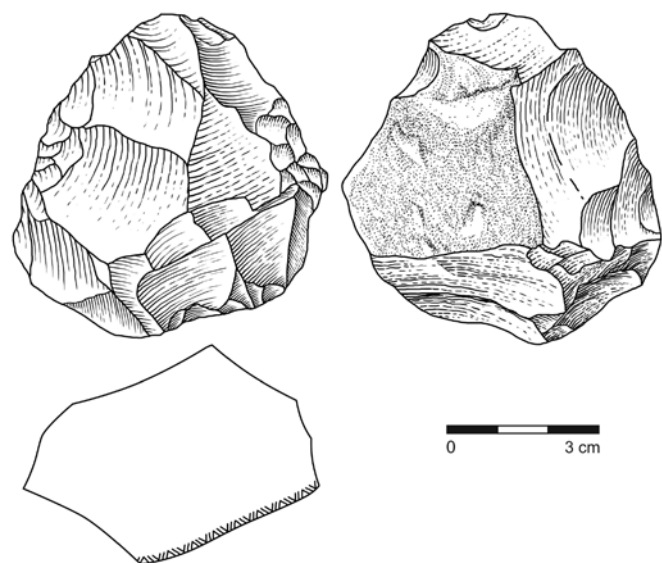
„Velká Začaková“, „Holcase“; Ondratice I.

Szeletien, bohunicien. Sídliště. Povrchový sběr. Průzkum.

Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos.

Lokalizace: S-JTSK: -563367,-1146829

Součástí souboru předaného z Univerzity Karlovy do Moravského zemského muzea (viz dále u hesla Tvarožná) byly i křemencové artefakty z Ondratice I (Svoboda 1980; Mlejnek et al. 2012; Oliva 2021). Josef Lavický ve svém deníku uvádí jen nahodilou návštěvu, kdy našel pouze ojedinělé kousky a nechal ležet 20 kg těžký „gigantolit“. Soubor byl tedy shromážděn někým jiným, možná K. Žeberou, čemuž by nasvědčovalo označení místních ortokvarcitů za „dinasový křemenc“. Úštěpy (21 ks, vesměs s bokem jádra a 1 levalloiský) převažují dvojnásobně nad jádrovitými kusy, z nichž můžeme jmenovat velké připravené jádro, levalloidní jádro připravené k jednosměrné redukci (obr. 26), dvě plochá jádra obdélníkového tvaru (obr. 27: 1), ploché dvoupodstavové jádro, čepelové jádro se změněnou orientací a čtyři další vytěžené či méně zdařilé kusy. Nástroje představují velký bodec, vyklenuté drasadlo (obr. 27: 2) a levalloiský hrot (obr. 27: 3). Čepel a odpad chybí a ze silicitů se vyskytl pouze zlomek škrabadla, což prozrazuje výběrový charakter souboru. Atypický listovitý hrot z radiolaritu (obr. 28) našel P. Šmacha.

Obr. 26. Ondratice. Levalloidní jádro. Kresba T. Janků.
Fig. 26. Ondratice. Levallois core. Drawing by T. Janků.

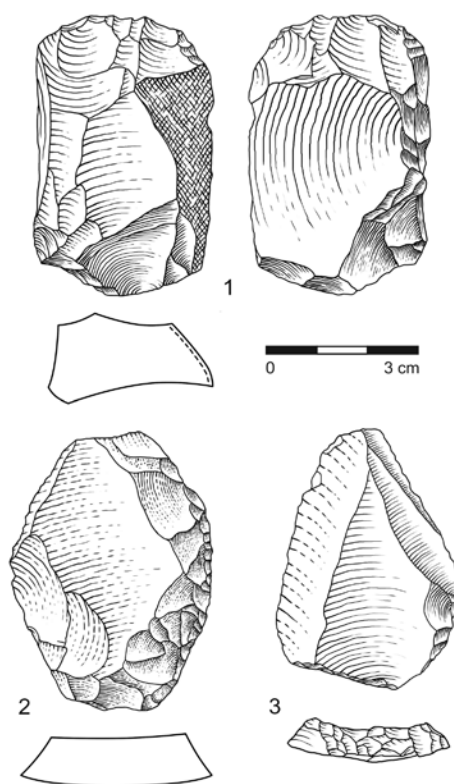
Z nových nálezů P. Šmacha stojí za vyobrazení listovitý hrot z radiolaritu (obr. 28), vyrobený z technického úštěpu s bokem jádra. Jeho distální konec byl ztenčen plochým zvlněným negativem (odštěpovač), který byl z levé strany ještě přeretušován.

Literatura

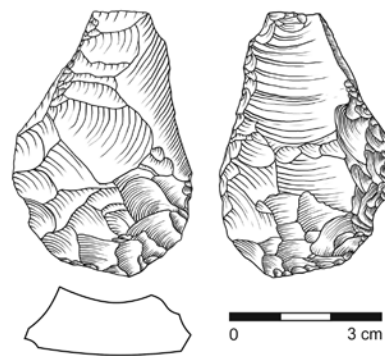
Mlejnek, O., Škrdla, P., Přichystal, A. 2012: Ondratice I/Želeč – an Early Upper Palaeolithic Site in Central Moravia. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 42(3), 295–314.

Oliva, M. 2021: Ondratice I/Želeč: ústřední mladopaleolitická stanice s listovitými hroty. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* CVI(1), 3–74.

Svoboda, J. 1980: *Křemencová industrie z Ondratice. K problému počátků mladého paleolitu*. Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně IX(1). Praha: Academia.

Obr. 27. Ondratice. Levalloiské artefakty. Kresba T. Janků.
Fig. 27. Ondratice. Levallois artefacts. Drawing by T. Janků.

Obr. 28. Ondratice. Listovitý hrot z radiolaritu. Kresba T. Janků.
Fig. 28. Ondratice. A leaf point made from radiolarite. Drawing by T. Janků.